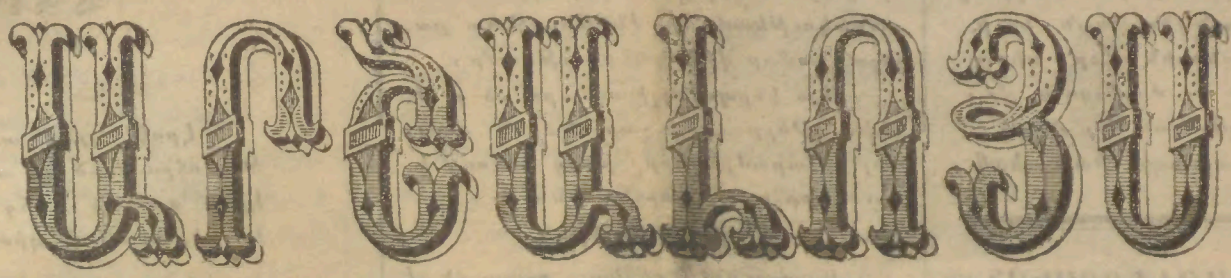

Հ Ա Ս Յ Ե

Rédaction du Journal Arménien

ARCHALOUYCE

ԽՐԱՄԱՐ ԵՒԵՆ ԹՈՐՈՒՄԵԱՆ

ԱՉԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԶԱՆԱԶԱԿԱՆ

ԱՆԿԱԻ ՀԱՅԱՐԵՐԻՐ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՒԵՔԱԲՈՒ ՕՐԵՐԸ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԻՍՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԻՍՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԻՍՏՈՒԹՅԱՆ

Կրթական գործունեության մասին հարցազրույցի մասին հարցազրույցի մասին հարցազրույցի մասին

«Արշալոյս»-ի գերատեսչության հարցազրույցի մասին հարցազրույցի մասին հարցազրույցի մասին

ԿՐԻՍՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԻՍՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԻՍՏՈՒԹՅԱՆ

Արտատպի եղանակի կառավարման համար 28 Հրամանագրով

ՎՏԱՆԳԱԻՐ ԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Թուրքիայի արդի վիճակը վերականգնող գործընթացի մասին պատկերացում է:

Ժամանակակից Թուրքիան, իր իսկ ձեռքով ստեղծեց և պատրաստեց այդ գործընթացը:

Քաղաքականապես վարկաբեկությունները անսուս կան, որոնք առաջին շատ փափաք ունին բռնապետության տիրելու:

Թուրքիան անգուցից պետի գործընթացի, որքան հան տիրե անապահովությունը, որքան որ երկիրը չի բարեկարգում:

Նորից այդ քաղաքականությունը որդեգրեց թուրքիան, և ահա դառնորեն անոր արդիվն է որ կրթողը նետում քաղաքային արևնետ կուռի մը մէջ:

Երեք տարի է ի վեր, թուրքիայի ճակատագիրը վարկաբեկը, չուզեցին բարձրել այդ անարդ ըսկզբունքին ազդեցությունը:

Իայց, ինչ որ կարևոր է թուրքիայի այլազան ժողովուրդներու գոյությունը տեսակետով, սա է թե՛ պետի ուզեն այդ ժողովուրդներն ալ - կապուած թուրքիայի ճակատագրին - ինչպէս այն անգուցիցը որուն կը հետեին:

Արդ, ինչ պետի ընէ թուրքիան այդ անկամ պարագային, զէ՛ կարելի այժմէն գուշակել: Իայց ինչ որ հաւանական է, պետի ջանայ իր կործանումին մէջ տեսնել միաներուն ալ կործանումը:

«Ինչպէս վերջը շրջեցի՞ր պատմական աստիճան հետեւելով»:

Յուսահատ մարդ մը, ինչպէս որ վերջին գերագոյն միջոց մը կը փորձէ, ու չ'պտնելով վերջ կուտայ իր գոյութեան, թերեւ նոյնը պետի ընէ թուրքիան:

Իայց ինչո՞ւ համար այդ տեսակ միջոց մը փորձել, քանի զեւայդ վարկաբեկը մտեցած չէ, և այդ վարկաբեկին հեռացումն իսկ կարելի է այժմէն ապահովել:

Թուրքիան անգուցից պետի գործընթացի, որքան հան տիրե անապահովությունը, որքան որ երկիրը չի բարեկարգում:

Նորից այդ քաղաքականությունը որդեգրեց թուրքիան, և ահա դառնորեն անոր արդիվն է որ կրթողը նետում քաղաքային արևնետ կուռի մը մէջ:

Երեք տարի է ի վեր, թուրքիայի ճակատագիրը վարկաբեկը, չուզեցին բարձրել այդ անարդ ըսկզբունքին ազդեցությունը:

Իայց, ինչ որ կարևոր է թուրքիայի այլազան ժողովուրդներու գոյությունը տեսակետով, սա է թե՛ պետի ուզեն այդ ժողովուրդներն ալ - կապուած թուրքիայի ճակատագրին - ինչպէս այն անգուցիցը որուն կը հետեին:

Արդ, ինչ պետի ընէ թուրքիան այդ անկամ պարագային, զէ՛ կարելի այժմէն գուշակել: Իայց ինչ որ հաւանական է, պետի ջանայ իր կործանումին մէջ տեսնել միաներուն ալ կործանումը:

Ընկերությունը, թե՛ ընկերություն է որ կը պատրաստէ, կը հանէ ան հատը:

Հարցին հակադրութեան տեսակէն կախումն ունի նաև գիրքը, որովհետեւ և վարձատրութիւնը չ'որ իւր քանակը անսպասելի է ունի նայ ընկերութեան մէջ:

Անոր որ կը պահեն թե՛ անհատն է որ կ'ստեղծէ համայնը, կը զոհեն միանգամայն բոլոր համայնը անհատին՝ իբր արարածն է:

Թուրքիան անգուցից պետի գործընթացի, որքան հան տիրե անապահովությունը, որքան որ երկիրը չի բարեկարգում:

Նորից այդ քաղաքականությունը որդեգրեց թուրքիան, և ահա դառնորեն անոր արդիվն է որ կրթողը նետում քաղաքային արևնետ կուռի մը մէջ:

Երեք տարի է ի վեր, թուրքիայի ճակատագիրը վարկաբեկը, չուզեցին բարձրել այդ անարդ ըսկզբունքին ազդեցությունը:

Իայց, ինչ որ կարևոր է թուրքիայի այլազան ժողովուրդներու գոյությունը տեսակետով, սա է թե՛ պետի ուզեն այդ ժողովուրդներն ալ - կապուած թուրքիայի ճակատագրին - ինչպէս այն անգուցիցը որուն կը հետեին:

Արդ, ինչ պետի ընէ թուրքիան այդ անկամ պարագային, զէ՛ կարելի այժմէն գուշակել: Իայց ինչ որ հաւանական է, պետի ջանայ իր կործանումին մէջ տեսնել միաներուն ալ կործանումը:

պատ համայնին կը խօսի և միայն մեզի հասած վաւերացումներու պակասութիւնն է որ երևոյթները տարբեր կը զուցեն:

Այս խօսքի է թե՛ կորդ կամ լարուած ու լիցուած գրութեան ժամանակներուն է որ ժողովուրդներուն մէջ կը պոռթկայ անակնկալ զարգացում մը ու խոչընդ մը գիտնական կամ շինարար գործերու, բայց միանգամայն չուտ ալ կ'անցնի ինչպէս անպատի գարուն մը:

Թամանակ կը թերեւ որ ամեն ինչ անհատէ կախում էր, ինչպէս ժամանակ պետի գայ՝ ուր անհատը ամեն ինչ համայնքին պիտի պարտի:

Ստույգ է սակայն թե՛ ամեն անհատ որքան ալ անընդունակ համայնքին մէջ իր իր անունը ու տեղը ունի և ոչնչութեանը մէջ թերեւ իր պահեստի տեղը՝ ընկերությունում մէջ հաստատուելու:

Եւ յաւիտենական ու կատարել կուր մըն է ընդ մէջ համայնքին ու անհատին:

Թուրքիայի ինչպիսի՞ զոր անհատը կրնայ իւրացնել համայնքին՝ կը զուցեն աստիճանը զոր ինք ունեցեր է համայնքին կազմակերպչութեան մէջ:

Այսուհետեւ զին իմաստութիւնը միայն իր զօրութեանը մէջ կ'երևի: Սահմանաւ քաղաք, զե՛ն իր ժամանակներուն մը տալ անհատի արժանիքին, բայց քանի որ անհատը մը հետ գրեթէ միշտ ամբողջ սերունդ մըն ալ կ'անցնի, կը զուցեն թե՛ անհատը անբաժան չէր համայնքէ մը որ իրեն կը հետեին:

Երկրի մեծ հրճուանքով, շնորհաբարութիւններու ձեռքի և ծիար Արեթի:

Հաճեթեանի, որ այդ գեղեցիկ գաղափարն յղանակով, անգամ մ'ալ հայուն երախտագիտական ապացոյցը տա իք յայն Անգլիայացի որոնք պէտք է խոստովանել որ գործնական սգուած մը չունենալով բաւականացած են միշտ տարածում խոսքերով ու խոստովանելով իբր պայտապան րեթիկանալ մեզ՝ դժբաղդ հայերու:

Թամանակ կը թերեւ որ ամեն ինչ անհատէ կախում էր, ինչպէս ժամանակ պետի գայ՝ ուր անհատը ամեն ինչ համայնքին պիտի պարտի:

Ստույգ է սակայն թե՛ ամեն անհատ որքան ալ անընդունակ համայնքին մէջ իր իր անունը ու տեղը ունի և ոչնչութեանը մէջ թերեւ իր պահեստի տեղը՝ ընկերությունում մէջ հաստատուելու:

Եւ յաւիտենական ու կատարել կուր մըն է ընդ մէջ համայնքին ու անհատին:

Թուրքիայի ինչպիսի՞ զոր անհատը կրնայ իւրացնել համայնքին՝ կը զուցեն աստիճանը զոր ինք ունեցեր է համայնքին կազմակերպչութեան մէջ:

Այսուհետեւ զին իմաստութիւնը միայն իր զօրութեանը մէջ կ'երևի: Սահմանաւ քաղաք, զե՛ն իր ժամանակներուն մը տալ անհատի արժանիքին, բայց քանի որ անհատը մը հետ գրեթէ միշտ ամբողջ սերունդ մըն ալ կ'անցնի, կը զուցեն թե՛ անհատը անբաժան չէր համայնքէ մը որ իրեն կը հետեին:

ՅՈՒՑԱԿ

Եղիպարանակ մերազնեայ մուխուսուսց ի նպաստ Կայծ. Սրբանցի

- Գահիրէն, Վսեմ. Պոզու փաշա Նուպար 2000 Զ. Ռ. Հ. Ռ. Բ. Միւրթեր 2000 Գր. Էֆ. Կարմալէր 628,50 Պետրոս Էֆ. Կարապետեան 585. Ոսկե. Բիշուր 555. Սր. պէյ Աղաթոն Մ. Կարապետեան. Տէրքաւ պէյ Քէ. Էֆեան. Տիկ. Պոթրու փաշա 500 ալան. Վսեմ. Եագուզ Արթին փաշա 487 50. Աղիզ պէյ, Սեղբաք Գաթիսեան 300 սկան Գարամանեան եղբարք 288 Տ. Մարտի Կայիկ. Աղաւաղ 200. Տ. Ս. Ա. Լայսեան 200. Դէրք Խ. Կարապետ, Պարզեան եղբարք, բարե. սեր Ոմ 195 ալան. Տր Սերոբեան 150, Ջուրի Բիշուրեան պաշտօնեաներու եւ Կոչկակարներու խումբ 150 ալան. Տիկ. Նահապետեան 137.50. Ոմ 132 75. Մկրտումեան մը ամբիւր ներկաներ 130. Յայրութիւն քչ. Յակոբեան Մամբէ քչ. Վարդանեան. Գեորգ Սարգսեան. Տիկ. Բիւրքեթեանեան, Սահպան Իփիգենիան. աստիճանով Օ. Բիւրք մը. Տէր և Տիկ. Քէլեկեան, 100 ալան, Տրապանեան, Տիկ. ամբիւրեան, Տիկ. Արեան, Տիկ. Տր. Սուճեան, Տիկ. Գաթիսեան, Միւսու Յակոբեան. Տիկ. Պարզեան եղբարք, արեւելիկ Մարտեան, Կարապետ Գաթիսեան, աստիճան Գաթիսեան, Տիկ. Փարսադեան, Կարապետեան, Տիկ. Արմազանեան, Յակոբ Տէօփլեթեան, Ներսէ Վարդանեան, Տիկ. Մարտեան, Տիկ. Ալալեմ:

ՆԱՄԱԿ Ի ՄՐԱԿՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆ ՍԸ

... 23 Յունիս 911 Տիար Եղիշէ Թորոսեան Գահիրէ Ազնիւ և սիրեցեալ բարեկամ. Անգլիոյ Վեհ. Թագաւորին և Թագուհոյն նկարներով զարգարուն Արշալոյսի բացատրիկ թիւն ստացայ

եան, Ոմն, Օր. Մանի Չիգմեհան, Օր. Ազաւնի Բակրեան, Գարրիէլ Սրբապետ 97, 50ական, Տիկ. Թօփալեան 87, 50, Ոմն. 80 Ա. Ամիրաբեան 77, Տիկ. Չիգմեհան, Տիկ. Սիմոնօֆ, Տէր եւ Տիկ. Ինտյէթեան, Տիկ. Մարտիրոսի Ռուսանեան, Ոմն (ժամագործ), 60ական, աւետիս քչ. Եազոյեան, Տի. Եազոյեան, Արթիկ Զաւարթեան, Միհրան Եակոբեան, Տիկ. Սրբուհի (Էտրիքեցի) Գասպարեան եղբայր, Եակոբ Եակոբեան, Տ. Տէրմիշեան, Կարապետ Սէրմիշեան, Լեւոն (չեքոսկ) Եակոբ աչքեան, Օր. Թաշեան, Կարպ. Քէչեան, Տիկ. Էտրիքեան, Արապի ձերմանեան, Տիկ. Ոսկան, Մակագեան 50ական, Տիկ. (սրբիկ) Կատար, Օր. Մանուկեան, Տիկ. Սէրմիշեան 48 75, Տիկ. ասլանեան, Սարգիս, Զարիֆիէ Գալսեօֆեան, Մ. Գալսեօֆեան, Գալսեօֆեան քոյրք. Զայնաբեկ, Լէֆեհեան Զորոգեան, Տէր եւ Տիկ. Սա. Գալսեօֆեան, Թովմաս Բրուտեան, Եակոբ Սարգիսեան, Եար. Զայնաբեկ, Արթ. Արապեան, առաքեան 40ական, Եակոբ ձեպեհեան, Միհրան Գասպարեան, Ս. Ասլանեան, Օր. Գալսեօֆեան, Ոմն 30ական, Զաւարթեան 1522, Մկրտիչ Կիւրպէնկեանի ձեռամբ 150:

Զամաղումար Գարրիէլ 18382. 50. Զակալիկի, Իպրահիմիէ Ետրիքի, Մանուկեանի եւ Թանձախի ազգայիններէ 2867 քրք:

Աղէքսանդրիայէն Տէր եւ Տիկին Վեմ, ազգանով փաշա Բարթոլ 1000 Տէր եւ Տիկին Եակոբ պէյ Բարթոլ 500 իր թոռները Զարուհի, Միհրան եւ Եարուսթեան Քէրիզեան պէյ 292 50, Մ. Ոմրեան 800. Օննիկ Քիչմէհեանի ձեռամբ գանազաններէ հաւաքուած 1081. ա. Մանուկեան 500. Ա. եւ Ս. Կամ. սարակեան 300, Տիկին Կերեմ 392 50 Գառնիկ Զաւարթեան 200, Գ. եւ Կ. Միկրտիչեան եղբայրք. Եակոբի Մուրազեան, Եակոբ ազնուբեան 195 ական, արթիկ պէյ Քէրիզեան, Տիկին Զարուհի Գալսեօֆեան Ոմն. Տիկ. Լեւոն Մուրազեանից. Վահան Ետրապան, Եան Եովսէփ Բիւրքեան, Տր. Մ. Ժով. կոչեան 100ական, Տիկ. Զէրմիշե Կամ. սարակեան, Տիկ. Անտոն Արթիքօֆ, Լ. Մկրտիչեան, Պերճ Օնանեան Յ. Ն. Եազարէթեան Տիկ. Մէրամէթեան, Ոմն 97 50ական, Եակոբ Ուզուրեան, Միհրան Տամատեան, Եակոբ ձերմանեան 50ական, Մանուկեան, Պոստոյեան 48 75, Տիկրան Եովսէօնեան, Մ. Սահակ Արքայապետ 40ական Ա. Ղա. Կարսեան, Մ. Եովսէօնեան 30ական. Զամաղումար Աղէքսանդրիայէ 7221 Ընդհանուր գումար՝ 28421. 25

Տէր եւ Տիկին Վեմ. Բարթոլ փաշա ի նշան գոնուակութեան նուիրած են նաեւ Արքայապետ Մոր Կիզա. կերտ ոսկի խաչ մը եւ ժամագործ մը: Մայր Գալսեօֆեան Արքայապետ Բրիտանիէ Մայրապետ Փայազեան

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՌԵՆՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
(ԱՆՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)

Ն. ԿՈՅՄ. ՉԵՂՆԱԳՈՒՄԻՏԻՆԻ 2 ՍԵՊՏ. 1926 (1911 ՆՆ 11 ՐԱՄԱՂԱՆ 1328 ԹՈՒՆԿԻՐ ԻՐԱՏԵՈՎ ԶԻՐՈՒՄ)

ԴՐԱՄԱՂԱՆ 100,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻՐԱՆՈՒՄ ԻՐԱՏԵՈՎ 5 ՕՍՄ. ՈՍԿԻՐՈՑ 20,000 ՐԱՏԵՈՎՈՒԹԻՒՆ ԿԵՐՈՒՄԱՆ Կ. ՄՈՒՍՈ

Բացուել 10 000 բաժնետիրերու համար յին ստորագրուելով — կր պակասը ունի առաջին ֆառորը, այն է. հիւս ֆանկիւրն 1 1/2 Օւն. Ոսկի Ընկերութեան Ինքնուրուից ստորագրուած են մնացեալ 20,000 բաժնետիրեր

(Շար. նախորթ թիւերն են վեպը) Եանկերու բաժնետիր (Յող. 36)

- Բոլոր ծախքերուն զեղուակէն վերջ մնացեալ արժանութիւնը գումարները կը կազմեն զուտ շահերը:
1. 10 առ հարիւր, պահեստի պարտաւորիչ գրտագրութիւն մը կազմեն լու համար:
 2. Անհատներու գումարք. վճարուած գրտագրութեան վրայ 5 առ հարիւր տոկոս վճարելու համար բաժնետիրերուն իրեն առաջին շահարձանը, Այս երկու Լանիւսանուակներէն վերջ, եւ վարչական Խորհուրդին առաջարկութեամբ. մնացորդ հաշուէն կարելի է վճարել ուրիշ ո՞ր եւ զգումար՝ երկրորդ պահեստի գրտագրութիւն մը կազմելու համար:
 3. Մնացեալ շահը պիտի բաժնուի հետեւեալ կերպով. — 1 - 15 առ հարիւր հիմնադրի բաժնետիրերուն. 2 - 20 առ հարիւր վարչական Խորհուրդին. 3 - 5 առ հարիւր պայտօնէրութեան: այս 5 առ հարիւրին բաշխուած պիտի կատարուի վարչական Խորհուրդին կողմէ:
 4. 60 առ հարիւր բաժնետիրերուն, իրեն երկրորդ շահարձանը:
- Ելիւսվում (Յող. 37)
Ընդ. Ժողովը կրնայ որոշուած տարի արեկան զուտ շահերէն գումար

մը զուտ հանելու հրապարակէն ու եւ քանակութեամբ բաժնետիրը կը քաշելու համար վիճակահանութեամբ:

Այս կերպով գիտազարուած բաժնետիրերը պիտի շարունակեն ստանալ շահարձանները ըստ յանձնարարները ըստ յանձնարարութեան:

ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այսօրուրէն սկսեալ բացուած է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿՈՅՄԵՐԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՂԱՆ Կ Պոլսոյ եւ քաղք գործակալութեանց կիշկներուն մէջ, հանրութեան վերապահուած ՕՍՄ. ԱՌԵՆՏՐ. ԸԵԿ. 5 Օւն. ոսկիւնց 10 000 բաժնետիրութեան ստորագրութիւնը:

Ստորագրութիւնը պիտի փակուի 18(31 Մայիս 1911)ին

Իւրաքանչիւր բաժնետիրը պիտի ստացի մասնագրութեան է, մեկ եւ մեկ ֆառոր Օւն. ոսկի:

Այդ վճարման փոխարէն Օւն. Կասեթեան Գրաստարանը ստացարկ մը պիտի տայ որ յետոյ պիտի փոխանակուի օտար պիտիները յանձնուած առ զերեւելիք, բուն բաժնետիրին հետ, այս վերջինի վրայ նշանակուած պիտի ըլլայ եղած մասնակի վճարութիւնը:

Երբ ստորագրութեան խնդրանքները արժանագրելի բաժնետիրերուն քանակէն աւելի ըլլան, այդ պարագային համեմատական կերպով քիչ բաժնետիրը պիտի արտի ստորագրուին:

Կարելի է նաեւ թղթակցութեամբ ստորագրուիլ:

Հարկ եղած խնդրանքը պիտի ըլլայ, որպէսզի բաժնետիրը ընդունուին Կ Պոլսոյ սեփականի մէջ, Կանոնագրի վաւարարին կը արտի:

Վարչական Խորհուրդը պիտի որոշէ երկրորդ քառորդին վճարման թեւակաւուր ու ամիս մը առաջ՝ Պոլսոյ լրագրիներում մէջ ապուած յայտարարութիւնով մը հանրութեան պիտի տեղեկացնէ:

Երբ Ընկերութեան գործառնութեան ընդարձակութիւնը, Յողք եւ կըք քառորդներն այ պիտի պահանջուին միջոց. ամիս մը առաջ լրագրիներում միջոցաւ ծանուցանելով թուականը:

ՆՈՒՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տնար Բարսեղ Միսրեան մէկ տարեկան Արշալոյս կը նուրբէ Ատա-Պազարի նոր բացուած Գրա-դարանին:

Գրութեան շատ մը թրթուռն օրինակներ կամ վարժարանի Անաքերտովը հրատարակուած աշակերտներու պատ. մուտքներուն մէջ, Զաւարթեան կարգով այս համարակ եւ յաճախ խորթ թափանձ զիտագրութիւններէն աւելի քանական գոյնով զեղեցիկ ու սիրուն գրուածքներ որոնք ինքնաբեր ու անկեղծ պտուղն էին 10-12 տարեկան այս մանչերուն ու սղջիկներուն յու. յիշ մըտածուներուն:

Աւսուցումի բանավարական այս գրութիւնն այնքան լաւ ըզգուհելու թիւն գտաւ որ ուրիշ ազատական զոյգ յոյներն այ ընդգրկեցին զայն եւ հինգ տարի վերջը Ոպտոմիս մէջ կային բա. նավարական յիտու վարժարան: Ար զիտական վարժարանին մասնաշաղկուն ուղիք երեսուն հազարի չափ զիրք քառուցման ամէն ճիւղերու համար կը զերտութեանը ու միտակցականները գործարան այս գործին զէմ որ այնքան խառնակալից էր պատմական ժողովուրդը որ ազատագրուի մին համար, Արքայապետ Գրտագրութեան արգելի արգելափակում վարժարանի թափը վճարեցի մերթերը: Բայց ի զո՞ւր Բանավարական օտար զուտ այս ազնիւ սուրբայրը կըրքք յատկաց ոչ իրեն զէմ հոն ամ զուտ արտ. թիւններէն, ո՞չ այ եղած ուղղակի պատմութիւններ:

Յիտուսեաններուն (ճիւղի թիւ) կատարութիւնը ծայր աստիճանին հասաւ երբ 1906 ապրիլ 12ին Աւագ Արքայապետ Երեւանի մէջ իրեն ունեցած օրուս մասնակցեցան ազատ վարժարաններու 1700 աշակերտներ, Վերջապէս ժամանակը եկած համարեցին:

Մտարիտ մէջ 1906 մայիս 31ին, Արթուր ԺԳ. Թազաւորին եւ Պաթմե-

ՊԱՐՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍԵՐ

ՍԵՆ ՈՒՇԱՍԱԿԸ

Լրտէ՛. լրտէ՛ ապիրատ սեւ յիշատակ. Եւ ո՞րքո՞րք եւ արիւնի սեւ ստուած, Լրտէ՛ գո՛ւզան. ընդ զէմ հոգիս է զինուած, Եւ սիրտս անձն պիտի կտուի համարակ...

Ես վատ մը չեմ եւ ոչ կողմէ դասալիք. Պայքարի ոյժն հոգեսս մէջ վատ կը ծրխայ. Կատեմ Մա՛հր, Կրտիւն է նոր կեանք ճիւղայ, Զամաղումս կուտ. Ես զինուոր մըն եմ սազմիկ...

Պիտի կրտուի՛մ, եթէ յաղթուիմ պարձա՛նք է. Ես վատ մը չեմ եւ ոչ կողմէ դասալիք. Զամաղումս կուտ. Ես զինուոր մըն եմ սազմիկ.

Կ'ատեմ մահը. որովհետեւ զգուսնք է. Լրտէ՛ ուրիշն ապիրատ սեւ յիշատակ. Զոգիս ետուն հրարուս մ'է կարմրակ...

Տիրան Եովսէօնեան

ՄԱՂԱՍԻՆ

ՎԱՐՁ. ԺՈՂՈՎՆԻՐԸ

Կ. Պոլսոյ կեղծոյնն ազգային ժողովները մամուսակէ մը ի վեր կազմաւորեալ լիճակ մը ունենալէ յետոյ, ուր ուրիշն նոր ընտրութեամբ մը կը վերակազմուին:

Եթէ՛ ըստ հայերի սովորութեան՝ ժողովականներէն հրատարակուած չ'գտնուին և ազգային անմիջական կարգ մը գործեր որոշ կարգադրութեան մը յանդին, այն ստեղծ միայն ազգային վարչութեան ժողովները պիտի կրնան իրենց ընտրութիւնը արգարացնել. հա. կուակ պարագային զիւրուիմամբ կարելի պիտի ըլլայ ըսել թէ՛ հայերուս և մասնաւոր թուրքիւ Պատմութեան վիճակը յուսուցատու կան էր ու այնպէս ալ պիտի մնային Կեղծոյնի վարչութեան կրօնական ժողովն ալ կազմուած է, իրեն Արեւմտեան ունեւարդ Արեւմտեան Տէր Եղիշէ Արքեպիսկոպոս Մուրեքեանը:

Պէտք է զարմանայ մեր ազգային կեղծ. վարչութեան Երեւանի ժողովականներուն ունեցած արաւմարտութեանը վրայ, Դուրեան Սրբապետ երբ Պատրիարքական գահին վրայ էր, իրենք էին որ հա. զարուակէ ձրի արաւմարտութիւններ

Կ Ե Ն Ս Ա Կ Ր Ա Կ Ա Ն Ս Ը

ՅՐԱՆՉԻՄՔՈ ՅԵՐՐԷՐ

ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ ԵՒ ԻՐ ԳՈՐԾԸ
(1859 - 1909)

Թիւ 6

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԱՆԵՆ ԳՐԱՏԱՆ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԸ ԵՒ ԱՆՈՐ ՃԻՂԵՐԸ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԸ

Կապի կերտման երկրի մը մէջ, որպէս էր Սպանիա Արքեպիսկոպոս վարժարանը հանգէպ կրօնքին անկարելի եւ կեղծուած չեղարութիւն մը չպիտի ընդգրկէր. ուստի իր գիրքը որոշ կերպով յայտնեց Կեանքով որ կրօնքը ընկերային քաղաքական եւ անուսական իրողութեան մէջ գոր հարուի ստեղծ հարկ է որպէս ի՞նչ ազուն եւ թէ ուսուցիչին հայրնախնի աւելորդապաշտութեան շարժակունքներէն զէմ առկայութեան համար պէտք եղած մասնակցութեան պայքար միեւնոյն աստիճանի իրականացումով, որպէս զի սղջին կան ու ազատ ձեռով մը ըստ:

Արդիւր Զեփորս դարձեալ նոյն յոգեւորներ մէջ գրուած է.

Այս սղջիններէ վրայ հիմնուած են ուսուցման բոլոր մանրամասնութիւնները: Տգան իր գրտակցութիւն առ ջեռ նստած ըլլայ կամ իր ընկերներուն եւ ուսուցիչներուն հետ մտակայ ան

տար կամ մտափոխ չընթացաւ. կամ քաղաքին մէջ գործարան մը մասնա. գիտական հաստատութիւն մը կամ զիտական աշխատանք մը աշխուէ միջոցով, առէր թաղէ տաղման անհասարակ գիտութեան զիտու կիրքայ. նպատակ ունենալով անոր մէջ արթնացնել զիրքը չըփայտացող պէսպիսի ամէն ուսարկաներու համար մտապի շահագրգռութեան մը: Անոր պիտուն մէջ ծա. նոթու թիւնները թիւնուտ սեղ, կը փորձեն այս ծանոթութիւնները անոր ստանձնաշարով զիտակցութիւնով ծնցնել եւ անոր մասնակցութեան իրողութեան իրականութեան ընկերներէ յոռով իր իր Այս կերպով կրթութիւնը աշխարհին եւ ուսուցիչին միջին գործակցութեան մը կը փոխուի: Այս նպատակով կան մեթոտները եւ նոյն նպատակով յոյժ տուած արիւն տարրեր միջոցներ կը մշակեն ազուն միտքը եւ անոր զիտակցութիւնը ստակ կը գտնայ առողջ ու անվար կերպով տպագրուելու ամէն անգամ որ աղիւ կողմ ուղղուի անոր համար: Զոգիքն եւ անոր իմացականութեան, Ամէնապարճը գրտագրութեան ապագութեան այս տրամա-

գրութեան շատ մը թրթուռն օրինակներ կամ վարժարանի Անաքերտովը հրատարակուած աշակերտներու պատ. մուտքներուն մէջ, Զաւարթեան կարգով այս համարակ եւ յաճախ խորթ թափանձ զիտագրութիւններէն աւելի քանական գոյնով զեղեցիկ ու սիրուն գրուածքներ որոնք ինքնաբեր ու անկեղծ պտուղն էին 10-12 տարեկան այս մանչերուն ու սղջիկներուն յու. յիշ մըտածուներուն:

Աւսուցումի բանավարական այս գրութիւնն այնքան լաւ ըզգուհելու թիւն գտաւ որ ուրիշ ազատական զոյգ յոյներն այ ընդգրկեցին զայն եւ հինգ տարի վերջը Ոպտոմիս մէջ կային բա. նավարական յիտու վարժարան: Ար զիտական վարժարանին մասնաշաղկուն ուղիք երեսուն հազարի չափ զիրք քառուցման ամէն ճիւղերու համար կը զերտութեանը ու միտակցականները գործարան այս գործին զէմ որ այնքան խառնակալից էր պատմական ժողովուրդը որ ազատագրուի մին համար, Արքայապետ Գրտագրութեան արգելի արգելափակում վարժարանի թափը վճարեցի մերթերը: Բայց ի զո՞ւր Բանավարական օտար զուտ այս ազնիւ սուրբայրը կըրքք յատկաց ոչ իրեն զէմ հոն ամ զուտ արտ. թիւններէն, ո՞չ այ եղած ուղղակի պատմութիւններ:

Յիտուսեաններուն (ճիւղի թիւ) կատարութիւնը ծայր աստիճանին հասաւ երբ 1906 ապրիլ 12ին Աւագ Արքայապետ Երեւանի մէջ իրեն ունեցած օրուս մասնակցեցան ազատ վարժարաններու 1700 աշակերտներ, Վերջապէս ժամանակը եկած համարեցին:

Մտարիտ մէջ 1906 մայիս 31ին, Արթուր ԺԳ. Թազաւորին եւ Պաթմե-

պէրիկ ենա իշխանութիւն ստանալան թափորը երբ Պայտա կը վերադառնար Բալէկ Մայրի ճամբով, Ընտանուածը (զովպա) մը պայթեցաւ. ո՞չ թապալտը եւ ո՞չ այ նորապալու թազաւորին վասուեցան ըստ պայտանական յոգեւորական համաձայն 15 հոգի մեան եւ 70 է. ա. ւելի մարդիկ ալ վերադառնուցանու Մու. հափորձն ընդ որ չուտով յայտնուեցան: Սպառնալից հարապարտութիւն մը տպան Մաթէօ Մոսայ անիշխանական էր: Ձեռնառուածը նետակէ կտք Եսթիւս ա. նունով հարապատական ձերուկ օրագորդը էր տուէր զայցած եւ հիւրասիրութիւն խնդրելով ինքզինքն անոր վաստած էր: Եսթիւս քարակամի մը տուէր զրկելու եւ այն սեղ հիւրակալուեցաւ: Մոսայ վարժարանէն մեկնեցաւ եւ 23 օր ետքը գիւղերուն մէջ գիւղային պտուրի հարուածով մը պահուրդն սպաննեց եւ սպա ինքն այ անձնուպան եղաւ:

Անմիջապէս Պարտիսոյնի մէջ, Քայլէ Պոլսէն. համեստ յարկաբարձին մը մէջ հաստատուած Արքեպիսկոպոս վարժարանը ստիական սկան իտալականութիւն կատարուեցաւ վարժարանը փակուեցաւ եւ մերթերը ձերտակալուեցաւ ըստ ուսուցիչներուն հետ: Կղերականները կարծեցին թէ իրենց վրէժը պիտի լուծեն:

Այս անարդարանալի սորոքին պատճառով էր, թէ Մոսայ որուն նոր պայտանեայ եղած էր Արքեպիսկոպոս վարժարանը գրավածատուցին մէջ, Բիշ կտքը զինքն արքատանողները հրատարակեցան այս մասնակցութեան համար սպառնցան զոյժ տալէ: Բայց յիտուսեանները չվարանեցան: Ամէն միջոց-

ներով կը պահանջէին մերթերի կեանքը եւ անոր գործին խախտուելը կտատարի ճիւղեր բրին սպառնացանու համար թէ Մաթիական վարժարանի հիմնադրը քարոյապէս մեղաւորից էր իր նախկին պաշտօնակցին:

Սպանիայ մէջ կղերականներու եւ պահպանողականներու մտաւոր իր ամբողջութեամբ հարաքեր մտակց Տէրքերը գրաւարտուե համար, Արաւսահման զրկուեցան կեղծ սեղակալները, Զարիբարթ թերթերուն մէջն օրիւնակ մը տալու համար ըստնք թէ՛ Պիպտի կղերականներու օրգան էլ օրուս ձեռք թէ թիւնու (Յիտու սիրտ). հետա. գայ տագրեր զրեց:

Մոսայ նետուող մըն է Արքեպիսկոպոս վարժարանին որ, Պարտիսոյնի մէջ անաստուածութեան օրը մըն է. ինչ է Արքեպիսկոպոս վարժարանը. — Ա. ունից Աստուածի կրթական գրութիւն մը, ազատ-մասնակցներու սղջութեան վրայ հիմնուած ուսուցումի ու կրթութեան եղանակ մը որ ունի աշխարհական վարժարաններ, անվարկ թերթեր, զրուակցող զիրքեր, հայհայական գումարակներ, հակակրօնային տեսարաններ եւ արքայապետ լիճեր...: Մոսայի մասնակցութիւն նման անիւները պիտի յոռախեն զարքայ Սպանիացիք ու ժամանակագրութեան, ուսուցանելու եւ մասնակցող սպառնութեան բողէ կողմանաե հակաքրիստոնէական համար այս ճըրթները:

(Շարունակելի)

գերը չեն, այլ հրգուած Տեղերը: Այս ալ ուրիշ տեսակ յառաջդիմութիւն մըն է: Եւ որովհետեւ հայերը հաւատարմացն աւելն բանի մէջ ալ օրը օրին հակա յառաջդիմութիւններ կը ընենք, ինչու ցոյց չի տանք նոյն յառաջդիմութիւնը, եկեղեցիներն պարբեր տեղերու մէջ երգել տալով եկեղեցապատկան երգերը: Ասիկայ մէջ տեսակէսն է գեառ ռոբիշներն ալ կան, որոնք մէջ մէկը և զլլատորը կրնան ըլլալ անխընայ շահագործումը: . . .

Եզրագործական կարգը մը հայերը որոնք անձանօթ ալ չեն, խաւ հող կը փոստեն մշակելու, և ժամանակի մը համար անշուշտ՝ ատօնք ճիւղացողի փոստին մէջ ապրել օրը շած են, տիրացումներ երկիր բարձրագոյնով, ուրիշ ինչպէս զեանք մը վար իյնողը կտն կրը յայն: . . . անձրին կաթիլներէն ալ աւելի մանր: Իսկ կտնտես մրդոր այս պահուն նկատուած շահագործումին առարկան է, թէ և ըլլալ հմուտ տրամադրէտ մը, սակայն ինչպէս կերելի իր բնաւորութեան թայլ կողմերէն մէկն է և անունը ըլլալ մը ըսողին ի պատասխան տակաւ մը ջուր անուշ ընկնող: . . .

Եթէ եզրագործները կտնտես վարձագետին իրական բարիք մը ընել կուզեն, անոր արուեստագիտական հետազոտութիւնները գիտացնելու համար, անոր համար լսելէ, անոր պատարագը և բարոյքը ըմբռնելէ յետոյ, կտնտես գումար մը հայթայթելով անոր կտնտեսին իր գործը և աշխատութիւնները շարունակելու համար: Մինչդեռ փոխանակ ատոր ահագին և անօգուտ ծախքեր տեղի կունենան այս ու այն բեմին վրայ ցուցադրելու համար հայ արուեստագետ վարձագետը: . . .

Իայց ինչու այսպէս շատ պարզ է. Մէկը կարգադիր մասնաւոր մը պիտի ըլլալ գործի վրայ երեւոյտ համար. միւս մը տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ մեծաւորի մը հետ. աւելի ուրիշ մը իր անունը կամ ընկերութիւնը ընկնալուն համար գոհունակութիւն պիտի ըզգայ. չորրորդ մը՝ շարժման գըրուած ձեւորներէն մէկ քանի հասարակութեանը վրայ պիտի պարծենայ. հինգերորդ մը՝ այս միեւնոյն ուղիով թեմամբ իր մանուր ներկելու վրայ պիտի մտածէ. . . Իսկ այս բոլոր շարժումներուն մէջ ամենէն շատ տուժողը պիտի ըլլալ վարձագետը, մեկնելու ատեն ասին մէջ նայելով որ իր սպասմանները չկան, որովհետեւ ըստ նիւթական ուժերը պարզէն սպասած են եղեր համարողներուն մէջ: Այն ատեն է որ իրաւաբանները վարձագետը իր իրաւաբանութիւնը պետի զգայ և նոյն ատեն պիտի հասկնայ թէ՛ կարգ մը եզրագործները որքան յայտնաբերուած են իրան իրան իրան մշակելու մէջ: . . .

Մեծ Կնակ
Քաղաքի մեծահարուստներէն Գրիգոր էֆէնտի Նիկիան օգափոփոխութեան համար Եւրոպայ մեկնելով թրիէսթէ հասած և հոն մեռած է:

Գրիգոր էֆէնտի էֆէնտի թէ և ըստ իրեն յայտարարութեանց, 90ը անչուկ էր, սակայն զեմքին առողջութիւնը և իր առողջութիւնը պահելու համար ունեցած ինամքն ու հոգածութիւնը իր տարիքին շատութիւնը կրնային ծածկել զինքը մտան չճանչող աչքերէ:

Կըսուի թէ՛ Գրիգոր էֆէնտի Նիկիան 50,000 ոսկի կը կտակէ

ազգին և մենք այդ բանը շատ կատարելի լսած էինք կտակին ստորագրող վկաններէն մէկուն կողմէն ելած յայտարարութիւններէ, և այդ իսկ պատճառաւ իր լուսանկարն ալ զետեղուեցաւ Արշալոյսի Տպարանէն 1908ին լոյս տեսած «Տխուր Ժպտու անուն գրքին մէջ»: Հիմայ ատենն է հարցնելու «Տխուր Ժպտու լուսանկարներուն քննադատութիւնը ընդդէմ ինչու՞ մը աստիճան իրաւունք ունենի իրենք այդպէս վերաբերուելու, երբ անձանօթ էին այդ կարգադրութիւնը ըլլալու ներքին շարժապիւններուն:

Միայն քննադատելի կէտ մը եթէ կայ Գրիգոր էֆէնտի կտակին մէջ, այն ալ Գալտեան վարձարանին 30,000 ոսկի յատկացնելն է: Արդհետեւ Գալտեանը պէտք է գտնեն ասիկա նիւթական ունենալով հանդերձ, իր շուրջը յարուցուած խնդիրները կարգադրելու և եզրած քննադատութիւններուն գեթ տակաւու վիճակին մէջ չի գտնուիր և կարելի է բռնել, յոյս ալ չկայ գտնուելու: . . .

ՀԱՆԻՍ
Կիրակի օրը կէս օրէն յետոյ ժամը չորսին հոծ և ընտրեալ-բացի մէկ քանիներէ - բազմութիւն մը հաւաքուած էր քաղաքիս Իրքնիմանիս թատրոնին մէջ:

Մանուսեան վարձարանի Մարցնակարաշխութեան հանգէտներ տեղի կունենային:

Ամէն տարի այս ամիսներուն մէջ այդ միեւնոյն հանգէտները կը կատարուէին, ըստ վկայութեան բոլոր ներկաներուն մին քան զմիւրը գերազանց. սակայն այս տարի այնպիսի մեծ յաջողութիւն չըտես այն, որ ստորագրուի ըլլալը իրեն թէ՛ իսկապէս եթէ մրցանակ ստացող մը կար, այն ալ Մանուսեան վարձարանի Տնօրէնուհին Օրիորդ Սօֆի Մանուսեանը՝ կամ Մանուսեան Գոյրերն էին, ըստ ծնողքներու գոհունակութեան արտայայտութիւններուն արժանանալով:

Ժողովրդական խաւերու մէջ այնքան մեծ գովեստով կը խօսուէր Մանուսեան վարձարանի և անոր հանգէտներուն յաջողութեանը անցնելուն վրայ, որ պահ մը՝ մէկ երկու ժամ յետոյ տրուելէ որ ընդհանրէն մը շուրջ յարուցուած ազմուկները մտապայտեան մատը ուսած էին:

Հանգէտի ծրագրին մէջ նշանակուած հատուածներէն մէկ քանիները ա՛յնչափ խորունկ տպաւորութիւն ըրին ներկաներուն վրայ, որոնք մասնաւոր յիշատակութեան կ'արժանացնենք:

Առաջին մասին մէջ ծաղկատի օրիորդք Իսկուհի Ա. Հաճէթեան և Զապէլ Մ. Բրուտեան Մայրիկը տրամախօսութիւնը ամենամեծ յաջողութեամբ կատարեցին և որոտընդոտ ծափեր խլեցին:

«Ս. Սէսիլի Հողաթմափները» հատուածին մէջ նշանաւոր հանդիսացան Օրիորդք Վ. Գարալանեան, Հ. Սէտէֆեան, Հ. Կիւմրեան, Կ. Նիւսեան, Ն. Նշանեան, Ն. Զօհրապեան, Ք. Գաննուս, Է. Ղուրբի, Մ. Մէնսի և այլք:

Գ. Գուրբանի Սև Հողերու վերջաբանին մէջ ինքնինքնին գեղարանցեցին Օրիորդք Ա. Պէրպէրեան, Հ. Սէտէֆեան, Կ. Նիւսեան, Մ. Սիւնեան, Վ. Գարալանեան և ուրիշներ:

Հանգէտ մը վերջապէս, որ Օրիորդք Մանուսեաններու և մասնաւորապէս Տնօրէնուհին ձեռքը

հատուածներ և իր նիւթական պաշտօնին մէջ սեռեցած հմտութիւնն ու գիտակցութիւնը անձխտիւրէն երևան կը բերէին:

Ու երբ այսպիսի անհատական ուժերով մէջ բերուած հարկապ և անուրանալի արգիւնքներ ի յայտ կուգան, մարդ սկսածայ կ'ստեղծուի մտածել թէ՛ ի՞նչ ըլլան այն հասարակութիւնները՝ որ Գալտեան ազգային վարձարանին համար տրամագրուած են, և գո՛ւնէ Մանուսեանին մը հաւատարմութեամբ կան հանգէտ մը ստեղծուի և բարեկարգութիւններ անբաւական կը մնան:

ՏԵՂԱԿԱՆ

ՀԱՆԻՍՆԵՐԸ
Անգլիոյ վեհապետ ժողովի թագաւորին թագադրութեան հանգէտներն Եզրագործ մէջ ալ շատ շքեղ կերպով տեղի ունեցան:

Յունիս 22ի Հինգշաբթի առաւօտուն, Բրիտանական զօրախումբերը ամբողջովին ստի վրայ էին առաւօտեան ժամը 8ին Քարա-Էլ-Նիլի զօրանոցի հրապարակին վրայ ամենափոքրէն զօրահանգէտ մը տեղի տեղացաւ, որուն ներկայ էին Ն. Ն. Վ. Վ. Մուհամմէտ փաշա Սալիտ Նախարարաթագետ և ներկայացուցիչ Ն. Բարձրութիւն Բուրի, Հանրային Ծինութեանց և կրթական գործոց նախարարները: Քաղաքային և զինուորական բարձրատիճան անձնապետութիւններ, ինչպէս նաև բազմաթիւ եզրագործներ և ընկերներ:

Կէս օրէն յետոյ ժամը 4ին ձիարշաւները տեղի ունեցան կէլիքի արշաւատեղոյն մէջ: Անհամար բազմութեամբ մը շրջապատուած էր արշաւաւայրը:

Ժամը 10ին Բրիտանական Հիւպատոսարանին մէջ ընդունուած թեմերի տեղի ունեցան:

Թէպէտև Անգլիական ազգին վեհապետին ընծայուած այս մեծարանքներուն մէջ հայերուն կողմէ պաշտօնական անձնապետութիւններ իրենց յատուկ տեղը գրաւած չէին, բայց միութարակ պիտի ըլլայ ըսել թէ՛ Արշալոյսին կողմէ Անգլիոյ վեհապետին ընծայուած յարգանքը և անոր լուսանկարին հրատարակութիւնը անգլիական շրջանակներու մէջ լաւ տպաւորութիւն յառաջ բերած է, և անգլիացի երեւելի ու կարեւոր անձնաւորութիւնները գրաւուած թէ բարանցի իրենց գոհունակութիւնը և շնորհակարարութիւնները փոխազգային յայտնելու Արշալոյսի մեծապագեւորութեանը և Խարազական կողմին:

ՍՐԻ ԷԼՏԸ ԿՈՐՍԹ
Լոնտոնէն ստացուած տեղեկութիւնները նպատաւոր չեն Անգլիոյ ներկայացուցիչ Սըր Էլտըն Կորսթի առողջական կայութեան մասին Իլ Էստիպէտին առողջական վիճակը հետզհետէ վատնաւոր կը դառնայ եզրը:

ԻՌԱՉ ՓԱՇԱ
Եզրագործի պաշտօնական ծանօթ գէմքերէն մէկն ալ կ'անհետի Բիւլլ փաշան է այն, որուն թաղ մը մեծ շքեղութեամբ կատարուեցաւ անցեալ օր:

Հանգուցեալ փաշան շատ մեծ զիրք ունեցած է Եզրագործ քաղաքական կեանքին մէջ:

Զարմանալի զուգարկութիւն մը երբ փաշային մահը ծանուցաւ. նոց հաւաքուիք անոր հաւատարիմ փոխանորդին կուտան, մարդը տեղը ու տեղը կաթուածահար կը ընկնի:

Փչէ իր վերջին շունչը: Հաւատարմացողը կան թէ՛ մարդ անգիտի այսուրէն մէջ ալ իր տիրուղի կրնայ ծառայել:

ԳՈՂԱԿԻՒՆ
Ինչպէս հաստատուած է, Եզրագործի մէջ գոյութիւնները մեծագոյն մասամբ ծառաներու և ազգայիններուն միջոցով է որ տեղի կունենան:

Այս ճարտիկ հոնք վարածները կերելի ցոյց տուաւ համար ու տիկանութեան թէ՛ եզրած հակոցութիւնները կրնան անօգուտ ալ մընուի, փորձ մը բրած են ստեղծանական պաշտօնատարի մը վրայ:

Այս անգամ գոյութեան զօհը Եզրագործի ստեղծութեան Միւլաղիւր էվլիէն է, որուն ապախիթը Սիրապի աղիկի մը իր տիրուլ բազմաթիւ թեմերն օգտուելով զարակներուն մէջ գտնուած գնով առարկաները կը ժողովէ և կը հեռանայ չ'զիտցուիլ օր. իր տարը մարտելու համար. եթէ զօրաւոր լուստաւքս ունի: . . .

Աստիճանական տեղակալին վրայ 100 ոսկու կը մօտենայ կըսուի:

ՅՈՒՍԷՆՍ ՄԸ
Ալէքսանդրոս անուն փաստաւորան աշակերտ մը որ քանի մը օր յառաջ գտնակի հարուածներով կը փոխարինէ Աղէքսանդրոս մեկնելու համար իր կնոջ վրայ առաջնակին մերժուածը, բնութիւն մէջ ինքզինքը կախելով վերջ կուտայ իր կեանքին:

Հէլուանի վիճակահանութեան տուժեղէն վերջին թիրախին պատկանող շահող թիւը սեղանաւորի մը կը ներկայացուի գանձուի համար, բայց սեղանաւորը տեսնելով որ թիրախուն մէջ թերթուած ինչնաններ կան, փոխանակ դրամը տալու կեղծարար ստեղծութեան կուտայ:

ԽՈՐՀՐԴԻՒՄ ՄԷԻՆԸ
Կերանական հիպատոսարանի պահալման վրայ, ստեղծուած թիւը հակոցութեան ներքե կը դնէ նոր հասած ուղեւոր մը, որ խորհրդաւոր ըլլալու ամէն հանգամանքներով օժտուած է եղեր:

Քանի մը օրուան մէջ տարբեր անուններ տանելով ալ և այլ պանքաներ կրկնակի և ուր ուր մնա Խոր-Սալիի ճակով Եւրոպայ կ'ուղևորի, առանց պատկանեալ տեղերը բան մը յայտնելու իր խորհրդաւոր ուղևորութեան մասին:

ՈՒՂԻՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
Ամառային ուղևորութիւնները կախին մեծ համեմատութիւններ առնել, Եզրագործի մեծաւ եզրանակի բազմաթիւ արգարացը ներքե համար է անշուշտ, որ բոլոր մեծ ու փոքր պաշտօնատարներ, փարթաւներ ու մեծատուններ Եւրոպայի ճարտան ձեռք կառնեն տարուան մէջ իրենց կատարած աշխատութիւններուն տաղտուկ փարստելու համար:

Եթէ մը մը կայ որ փոփոխութեան շնորթարկուի, այն ալ մեղովէ շատերուն տեղափոխութիւն չ'կատարեն է: . . .

ՈՃԻՐ
Գործաւ ծառաները: Հէլիօթոլիս բնակող Պ. Ժօզէֆ Ա. քաւոնի, կիրակի օրը Ուալիի ստեղծութեան կը գանգատի թէ՛ իր ծառան թունաւորման փորձ կատարած է իր ընտանիքին անգամներուն վրայ, որոնք հինգ հոգիներ կը բազկանան. անոնց անունը զին մէջ թունաւոր գեղեր խառնելով:

Թիւրքի մը խնամքներով ժողովի ընտանիքը թէ և վատնեց

գերծ մնացած է, սակայն հաւատարմութեան անհատական ներքե անուշած է իր արարքին հայեր տալու համար:

ԳԱՆԱԿ
Եզրագործական բանակէն զինուորական մը, Միւլաղիւր անուն, թիւ մը հարած վիճակի մէջ թէտորթի անուշով յայն պատանի մը իր անբաւական շնորհները ցոյց տալ կուզէ, սակայն տղան Միւլաղու արանք զգալով՝ գանակը կը քաշէ և կը վիրաւորէ երազանքս զինուոր: Ներկաներէն մէկը՝ տղան զինակալի բնակարան համար գաւազան վը կը գործէ անոր՝ բայց պատանին զայն ալ կը վիրաւորէ իր վարձատրութիւն իր անտեղի միջատութեանը:

ՅՈՒՍԷՆՍ ՄԸ
Այս անգամ սիրատարի յոսահատը հայ մըն է, թէ և մականունը հարմարան չէ:

Սահա փողոցը բնակող Միհրան Զափուրխանեան (?) անունով 24 տարեկան երիտասարդ մը սիրոյ տողորմութիւնը բարձրագոյնով սիրելի մէկ օգնութեամբ վերջ տալ կուզէ իր կեանքին:

Հիւանդանոց փոխադրուած են թէ և բայց կրուի թէ վիճակը շատ ծանր է:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵՆԱԾ Է

ՅԻՍԷՆՍԻՆ - ՀԱՅԵՐԷՆ
ԳՐԱՍԵՒ ԲԱՌԱՐԱՆԸ
ՀՆԴՆԵԱԿ ՄԻՉՐԱՆ ԹՈՎՀԱՆՆԵՍՅԱՆ
— 0 —
Սոյն բառարանէն գտնել ուղղունքը պէտք է գիտնի՝ Զարգարեան Իրատան Կ. Պօլիս Զագազ ճարթի 24-26:

ՍԵՐԻՈՒԿԻՆԸ

ՕՆԵԿ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ
ՇԱՐԻ ԱՊՏ - ԷԼ - ԱՋԻՉ
Մաքրութիւն, ճշգրտութիւն և գերազանցելի գին: Ահա իր նշանաբանը:
Իմեղեք անգամ մը միայն փորձելու համար, և այնուհետեւ միշտ պիտի փնտռէք զինքը:

ՍԱՆՏԻՈՍ ԹԱԴԵՍՏԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Շարա Սահա, Օստոյն Պաքի նորակառոյց վաճառատան մօտ թիւ 11

Անոնք որ ճաշակուոր գոսթիւ մը ունենալու համար գանազան տեղեր գիտած ու զգո՞ւն մնացած են, թող անգամ մը մեր վաճառատունը այցելեն, պատրաստ եմ իրենց նեղ պայմանաւորուիլ որ՝ եթէ իրենց յանձնարարութիւնը գոհացուցիչ չ'գտնեն, կանխավճար ամբողջովին եմ պիտի ստանան:

Այս պայմանը՝ ճաշակուոր հագուելու փափաքողներուն համար, նրապատուար տոթ մը պիտի ըլլայ:
Ապտիկ սպասարանները նկատուողութեան շնորհիւ, և անոնք որ ինձի կը գիտնեն, դիւրաւ կրնան ըմբռնել սպասարանի տարբերութիւնները, թէ գործի մաքրութեան և թէ գիններու մասին:

ՍԱՆՏԻՈՍ ԹԱԴԵՍՏԱՆ
147 - 175

Հայկական վիճակահանութեան շահող թիւերը տեսնել չորրորդ երեսին մէջ:

Աղբարտախնամ Ընկերութեան կնիքը չի կրող ԼԻՍԻԱ ներքե անգամ վեր կը նկատուին:
89րդ. Թիրաթը տեղի պիտի ունենայ Մեծ Սրճարան Հայկականի մէջ Գուլիս 2ին կիրակի երեկոյին:

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԾԻԱԽՈՏԻ

ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՍԻՎԱԲԵԹՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՎՍԿԸ - ԷԼ - ՊԻՐԲԷ ՓՈՂՈՑ ԷՕՁՊԷՔԻՑԷ

ՍԵՓԱՎԱՆԱՏԵՐԲ

Ն. ԵՒ Ա. ՀԱՃԷԹԵԱՆ ԵՂՔԱՐԻ

ՅԱՏԿԱՆԻՇՐ ԻՐԵՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՆԱԼԷ

ԼՈՅՍ ՏԵՍՈՒ ՊԱՏԿԵՐԱԳՐԱՊ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԲՈՒՐՄԱՆ ԱՆ ԻՆՏԵՐՆԵՆԷ - ՀԱՅԵՐԷՆԷ

Արևելեան ընտիր ծխախոտներն պատրաստուած թարմ սիկարէթներ անմրցելի աժան գնեցողով ունենալու կամ վայելելու համար, ամէն անգամ և ամէն տեղերէ աւելի՛ պէտք է նախընտրել մեր վաճառատունը .

Առաջնակարգ տեսակներէ Եւրոպական սիկարոնեքու լաւագոյն զանազանութիւնները գտնելու համար հարկ չ'կայ հոս ու հոն ժամախաճառ ըլլալ . բաւական է անգամ մը անպատճառ այցելել մեր վաճառատեղին .

Պարկական ամենաընտիր թէմպէքիէ այլ և այլ տեսակները բացի մեր վաճառատունէն, ուրիշ տեղերէ գնելը պարզապէս սխալի է .

Մեր վաճառատունը վերջապէս, գինեքու աժանութեամբ, տեսակներու բազմազանութեամբ ու ճոխութեամբ և այլ ամէն տեսակէտներով, և մասնաւոր գործածել որոշած պարանքներուն թարմութեամբը անմրցելի է, որուն անմիտեղի ապացոյցներէ՝ մին ալ զարգացած եւրոպացիներէ օրրօտ . րէ մեծ քանակութեամբ և ստուար թուով եղած յանձնարարութիւններն են .

Ն. ԵՒ Ա. ՀԱՃԷԹԵԱՆ ԵՂՔԱՐԻ

ՀՈՐԻԶՈՆ

ՌԱՅՈՒԹԱՅ Ե ՔԱՅԿԱՆՈՒԹԱՅ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

1911 ՅԱՅԵՆԷ

ՀՈՐԻԶՈՆ

Հրատարակուելու է մօտ այնպատկերովեամբ

ՎԱՃ. ԱՂԱՅԱՆԻ, ՅՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆԱՆԻ ԼԷՕԻ ԵՒ ՇԻՐՎԱՆՁԱՅԻՆԻ

Բաժնեգին՝ տարեկան Պարկաստան 10 ուրբի . Թուրքիա

130 զուրուշ . Ամերիկա 6 գուլար . Եւրոպա 30 Յրանգ .

Rédaction du Journal « Horizon »

Tiflis (Russie-Caucase)

ՎԻՃԱՎԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի նպաստ Ազգայնական Ընկերութեան

ՅԱՆՐՈՒԹ ԹԻՐԱԺ

Իսահիրէ 25 Յունիս 1911

ԿՈՒՆ ԳԱՃԷ ՇԻՇԱՅԻ ԱՌՁԵԻ

Եւհոյ թիւեր

ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՐԳԵԻ

Table with 2 columns: Number, Amount. Rows: 3157, 21847, 24248, 28256

200 Ղ. Ո. շահոյ թիւեր

6110 25360 26083 544 21908

80ական Ղ. Ո. շահոյ թիւեր

Table with 2 columns: Number, Amount. Rows: 399 445 1036 1416 2005 2387, 2711 2913 3600 3810 4643 4963, 5047 5440 6973 8034 8076 8291, 8335 8659 9677 10208 11307, 11927 12369 12832 13139 13752, 14093 15390 15421 15825 16524, 16613 16926 17072 17353 18266, 18603 18949 19588 20877 21122, 21438 21823 21856 22136 22182, 22623 23652 23821 24296 24945, 25229 25598 25637 25748 25830, 26214 27038 27296 27307 27945, 28504 29033

Մանոթ - 4էս տասնակր աստիճին անբխայացուած աստին արժէք գուրի է ևւ շի վճարուի ր .

ՉՈՐՈՒ ԱՆԵՏԱՐԱՆՆԵՐԸ

Ա.

ԱՐԳԱՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Հեղինակ ԷՄԻԼ ՉՈՒԱ Թարգ . ՆՐ . ՕՏԵԱՆ Հրատարակ ելած է և գնելու համար պէտք է գրել Վ. Պօլիս Զարգարեան եղբորը Կրատուր .

Ն. ԵՒ Ա. ՀԱՃԷԹԵԱՆ ԵՂՔԱՐԻ

ՇԱՐԱ ԱՂՏ - Ա. - 1912

ԹԻՒ 3

Երկար տարիներէ ի վեր ընդհանուր Ափրիկէի և Տանջաստանի մէջ, մեր հնարած մազի ներկերը, և մասնաւորապէս մազերը երկնայնայն համար, պատրաստած հեղուկներ լաւ ընդունուած թիւն և շաքարով թիւն գրատած է . Արիմն այս անգամ ալ քրժ ևւ ջուր մը պատրաստած ենք, որուն յատկութիւնները շատ գոյ պիտի ձգեն մեր Պատ յաճախորդները . Այն բազմազանութիւններէն զոր ծածուղները՝ պիտի ունենան զէժեր փայլունութիւն մտքի կակուցութիւն և զէժի գեղեցկութիւն . մասնաւոր զէժի վրայ գտնուած բիծերը որ առաջին անգամ գործ ձեռքով պիտի տեսնուան .

Ս. ԱՆՔԱՆԵՆ ԵՒ ՈՐԻՒ

ՍԻՆԿԸՐ

ԸՆԻՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԹԻՅ Ժ . ՆԱՅՏԻՆԿԷՐ

Պատարի փողոց . Խաչէնարի սեփականութիւն . Պրիսթօյ Օթէլի ճիշտ դիմաց Գաֆէ Տը Լա Պուրի կից

Հին եւ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲԱԶԱՔԵՆՈՒՆ ՄԷՋ ՄԱՆԱՃԱՒԻԴՆՐ ՈՒՆ

Այստարի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԸՐներն են ևւ ասոնցմէ մինչև ցարգ 17,000,000 ծախուած է .

400 և աւելի վիշական ևւ տեսչներով վաճառուած . Երաշխատուած մեքենաներ

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵՆՎ.ՍԶ.ՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՅԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արտադրանքային մէջ ստացած է . ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՐՈՒՄԻՈՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՅՆԵՐԱԿԱՆ ԱՌՅԵՐԱԿԱՆ ԱՐԳՈՒՆԻՒԹԻՆ ԵՒ ԲԱՎՏԱՌԱԿԱՆ ԱՐԳՈՒՆԵԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Ե. Բ. ԵՍԻՉԱԿԱՆ ՅԱՆ

Կեղծերէն զգուշանալ . ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԸՐ յապակաշիւն

Ձրի դասեր և նորոգուածութիւններ, ՍԻՆԿԸՐ մեքենա . ից համար, յաճախորդատուներուն մէջ .

Վաճառանց դիւրութիւն Փօխանակութիւն . հիներու և նորոգութիւն ամեն կարգի մեքենայից

ԿԻՆ ՉԱՓԱՆՈՒՄ

ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ

ՄԻԵԼՈՎ ՀԱՆԴԵՐԸ ՉՎԵՆՍՈՒՆԵԼՈՒ ՕԳՏԱԿԱՐ ՄԻՉՈՑԸ Միախառն հաճախի համար կը ծխուի . շատեր սակայն իրենց առողջութիւնը կը խանգարեն զորածնելով կարգ մը սիկարէթի թուղթերը որոնք կը պարունակեն ու կաւէլիցին յի քովի ի տղեցեղութիւնը և սիկարէթի ծաւրը գաւառէն յի կը հաւաքեն . Երբ միայն զորման կը յանձնարարենք առողջութեան նախանշանները միտդեքուսն ալ յաւ հաւ կը պարծնել միտդեքուսն . Անմեղան Կանցեկարեան Ընկերութեան և Պօլիսի մէջ հրատարակ հանած և աշխարհ մեծ ընդունուած թիւն գաւառ՝ ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ ՍԻՎԱՐԻ ԹՈՒՂԹԸ՝ որուն արիւնքերու վրայ ունեցած գնահատելի և օգտակար առաւելութիւնները ճանչնալու համար բաւական է միայն անգամ մը փորձել և համազօր թէ արգարեք . 1. Չուտ գաղտնիկ ընտիր տեսակէ կը բազմանայ . 2. Բաւարարի կանչեալուցէ յի քովի . 3. Սիկարէթի ծաւրը գաւառի թիւն հաւաքել գեր կը պահէ . 4. Բնու չմարի ու չի սենար . 150 թեթիկէ բազմաքան ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ առողջապահի սիկարէթի թուղթի պարունակը կը ծախուին 10 փոյի Փնտառելիք ամեն ծխողաճանաչներու համար և զորածնողէք միայն . ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ՝ սիկարէթի թուղթի, իթէ կը փափարիք ծխելով հաճախուց և սակայն չլիտատուի երբէք . Տու փերէն տաք տա հաւար կը պարունակեն տաթիւն թիւք և խիտ պիտանի յի կըրենք . բացուած տու փերցունքը Մեծաքանակ գործողներու զգուշ զեղծ . յանձնարարութիւնը կը կատարուին արագ և խառնուցի Ձրի նմայ . Միակ Գործակատարը ընդհանուր կը զբաղուար Ս. ԵՒ Վ. ԲՐՈՒՄԻՈՑ ԵՂՔԱՐԻ Բազից փողոց Թի 48 Աղէ բանդիբա

ԱՂԱՏԱՄԱՐՏ ՕՐԱԹԵՐԸ

Բաժնեգին, տարեկան Պօլիս 75 զը . գաւառները 100, ամերիկայ 6 տուար, ուրիշ երկիրներ 30 ֆր . ԱՂԱՏԱՄԱՐՏ Շարքարեքը Պօլիս 20 զը . գաւառները 25 արտասահման 6 ֆր . Rédaction du Journal Arménien AZATAMART Péra hamal bachi Constantinople

ԼՈՒՍԻԼ ՕՐԱԹԵՐԸ

Բաժնեգին . Պօլիս 100 ևւ գաւառները տարեկան մէկ ոսկի . Ամերիկա 6 տուար, արտասահման 35 ֆր . Հասցէ Rédaction du Journal Arménien AREVELK Galata Constantinople

ՍՈՒՐՀԱՆԳԱ

Կրական, Բաղախական, բաւարակական ևւ Սուրհանդական արտադրանքային անկախ լրագիր Սուրհանդակի կը հրատարակուի շարքեր երեք անգամ . Խմբագիր Աստ . Երիցեան Սոյն թերթին կանոնադր հրատարակութիւնը ապահովուած է թիֆլիզի առաջնայնայն վաճառականներէն Պ. Կեղոյ Բաղախան Զիլիկարեան . Բաժնեգին տարեկան 7 ուրբի Հասցէ Rédaction du journal Arménien « SOURHANDAK » Russie Tiflis Caucase

ՔԱՂՈՎԱՂԷՊ ԱՌՄԱԹԵՐԸ

Բաժնեգին 10 ֆր . 4 ուրբի . 2 տուար . 50 զը . Հասցէ Rédaction de la Revue PZMAVEB St. Lazar Venia (Italie)

ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅ

ԻՒՐՂ. ՏԱՒ. 1910 Բաժնեգին և կանխիկ Տարեկան 15 ֆր = 6 Քուրի Խումակի թիւր 1,50 լր . 70 կ . Կիւնի Rédaction de la Revue HANDES AMSORYA (Autriche) VIENNE

ՇԱՐԱ ԱՂՏ ԷԼ ԱՂԵԺ ԳՈՂԱՏԱՌՆ ՎՐԱՅ ՏՊԱՐԱՆ «ԱՐՇԱԼՈՅՍ» ՇԻՐԻՑ ՓԱՆՈՒԹ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿՐՈՑԸ .

Գիտերու, Թերթերու, Հանդեսերու, Պրոչիւրներու, Նախակարգիներու, Անկախութեան, Վաճառականական ճեպարներու, Այցեխարտերու, Մանագրիներու, ևւ Հայերէն, Անգլիերէն, Իտալերէն, Իսպաներէն, Յունարէն, Արաբերէն լեզուներով սպարակական յանձնարարութիւններու համար պէտք է յի կէջ ԱՐՇԱԼՈՅՍ Տարախարի՝ ինքնուրու ևւ նշակաւոր սպարարիւն ունենալու համար . Զինչոքներու սպարարիւնը անկանոն խնամով կը կատարուի ևւ մեծատու աժիշկներու յանձնարարութիւն ալ կը իրենց ևւ ըլլայ թատերական ըլլայ վաճառականական . Եղած յանձնարարութեանց զուտիւն կըսը կանխիկ չի վճարուածները կատարուեան չեն առնուի .